

SLOVENSKI ALPINISTI LETA 1996

Podkomisija za vrhunski alpinizem in Podkomisija za alpinistično smučanje, ki delujeta pri Komisiji za alpinizem, ta pa pri Planinski zvezi Slovenije, sta na podlagi strokovnih kriterijev izbrali najuspešnejše slovenske alpiniste in alpinistične smučarje za leto 1996 in svoje odločitve razglasili na prireditvi letošnjega 14. januarja v veliki dvorani Dela v Ljubljani. Lanskoletni najuspešnejši slovenski alpinist je po tej oceni **Tomaž Humar** iz Alpinističnega odseka Kamnik, najuspešnejši alpinistični smučar **Iztok Tomazin** iz AO Tržič, najuspešnejša alpinistka **Monika Kambič** iz AO Mengeš in najperspektivnejši alpinist **Peter Mežnar** iz Soškega AO v Tolminu.

OBRAZLOŽITVE ZA ŠTIRI NAJBOLJŠE

Kot je bilo rečeno v obrazložitvi, je zdaj 24-letni Peter Mežnar začel lansko sezono s ponavljanjem najtežavnih lednih slapov, kasneje pa je v navezi z različnimi soplezalci preplezal še nekaj novih. Poleti se je lotil zahtevnejših prostih ponovitev in je kot prvi na pogled preplezal smer osme težavnostne stopnje Bodeča neža v južni steni Planje ter opravil prvo prosto ponovitev smeri Vizija z oceno IX – v isti steni. Sezono je zaključil s prvenstveno smerjo preko jugozahodne stene Nampe, ki jo je na Slovenski odpravi treh vrhov preplezal v navezi z **Maticem Joštom**.

Monika Kambič, 27-letna alpinistka AO Mengeš, je z različnimi soplezalci in pogosto tudi soplezalkami opravila nekaj več kot 50 alpinističnih vzponov. Preplezala je nekaj smeri v Južni Ameriki, grški Meteori, hrvaški Paklenici in seveda v domačih gorah. Obvladuje plezanje smeri šeste težavnostne stopnje in ima

kljub razmeroma kratki alpinistični karieri precej izkušenj na višini 6000 metrov.

Zdaj 36-letni dr. Izток Tomazin je kljub ne najboljšim razmeram v domačih gorah pozimi opravil kar nekaj zahtevnih spustov, da bi bil čimbolj pripravljen na svojo osrednjo akcijo v sezoni. Cilj lanskoletne akcije Ski 8000, ta akcija pa že nekaj let zapored uspešno urešničuje zastavljene cilje, je bilo smučati z najvišjega vrha Severne Amerike Denalija. Tomazin je zbral dovolj energije, da se je kar trikrat povzpел na vrh in z njega smučal po treh različnih smereh. Najprej je presmučal kombinacijo smeri Wickwire-Orient Express, štiri dni pozneje kombinacijo smeri West Buttress-Resque Gully in pet dni kasneje še najzahtevnejši spust po Messnerjevi smeri.

Tomaž Humar, 27-letni alpinist Alpinističnega odseka Kamnik, je lanske odlične zimske razmere izkoristil za dober trening pred odhodom v Himalajo in preplezal številne zaledenele slapove, med katerimi je bilo nekaj prvenstvenih plezanj. Spomladi se je s pokojnim **Vanjo Furlanom** odpravil v severozahodno steno Ama Dablamu v nepalski Himalaji. 1650 metrov visoko smer sta preplezala v alpskem slogu v petih dneh. Dosežek je močno odmeval v mednarodni alpinistični srenji in je bil proglašen za enega izmed najboljših dosežkov leta v Himalaji, nagrajen pa je bil tudi z mednarodnim priznanjem Zlati cepin. Lansko jesen si je Tomaž Humar kot član Slovenske alpinistične odprave treh vrhov izbral kot svoj cilj še neosvojeni šesttisočak Bobaye in ga preplezal v solo vzponu.

Kot je bilo rečeno na podelitvi priznanj najuspešnejšim lanskoletnim slovenskim alpinistom, je lanskoletna plezalska sezona pri nas prekinila stagnacijo kakovost-

Najuspešnejši slovenski alpinisti leta 1997 (od leve proti desni: Tomaž Humar, dr. Izток Tomazin, Monika Kambič in Peter Mežnar)

Predsednik Planinske zveze Slovenije Andrej Brvar in najuspešnejši alpinist leta 1995 Janez Jeglič izročata priznanje najuspešnejšemu perspektivnemu alpinistu Slovenije Petru Mežnarju.

nih dosežkov nekaj preteklih sezon. Kar nekaj predvsem mlajših alpinistov je z odličnimi dosežki v Andih in Himalaji dokazalo, da je slovenski alpinizem še vedno sposoben velikih rezultatov.

Po tej oceni je nedvomno najkvalitetnejši lanskoletni slovenski alpinistični dosežek prvenstveni vzpon na Ama Dablam, ki ga svetovna alpinistična javnost ocenjuje kot enega izmed najboljših dosežkov minule sezone v Himalaji.

Organizacijsko zahteven projekt je bila Slovenska odprava treh vrhov, ki je v zahodnem Nepalju s tremi prvenstvenimi vzponi, od katerih je bil eden opravljen na še deviški vrh, v popolnosti uresničila prej zastavljene cilje in kar nekaj mladim alpinistom omogočila pridobitev potrebnih himalajskih izkušenj.

Posamezni kvalitetni dosežki v Andih, dolini Yosemite in na Grenlandiji so sezono lepo dopolnili in zdi se, da se je število alpinistov, ki so sposobni opraviti kvalitetna dejanja, v primerjavi z nekaj prejšnjimi leti povečalo.

Sezono v domačih gorah je v veliki meri krojilo vreme, ki je poleti praktično onemogočilo kakovostne dosežke, zato pa so bile zimske razmere idealne za plezanje zaledenelih slapov in so bili ponovljeni praktično vsi najzahtevnejši ter preplezana še kopica novih.

OPTIMISTIČEN POGLED V LETO 1997

Ti rezultati so tudi podlaga za optimističen pogled v novo sezono, ko bo slovenskim alpinistom morda uspelo preplezati nove smeri na Everest in Gjačung Kang iz Tibeta ter že dolgo vrsto let oblegano zahodno steno Nuptseja.

Od alpinističnih smučarjev bi bilo po oceni obeh podkomisij kar preveč pričakovati ponovitev njihovih najboljših rezultatov, vendar so njihove želje za letošnje leto velike. Everest bo letos kar dvakrat cilj slovenskih smučarjev. Že spomladi se nameravata tja s hrvaško odpravo opraviti Iztok Tomazin in **Pavle Kozjek**, vsaj prvi pa bo najverjetneje smučal po njegovih pobočjih. Jeseni pa namerava **Davo Karničar** uresničiti svoj lanskoletni načrt — smučanje »v enem

kosu« z vrha do baznega tabora, le da se tega podviga ne bo lotil s tibetanske, ampak z nepalske strani. Lani je moral zaradi neugodnega vremena svoj načrt prekiniti na višini 8200 metrov — in še dobro, da ga je, ker je prav tiste dni na pobočjih najvišje gore sveta, kot smo poročali, izgubilo življenje več alpinistov in trekerjev.

Senca, ki lebdi nad lanskoletno alpinistično sezono, je žalosten spomin na preveliko število alpinistov, ki so postali večni ujetniki gora.

VRSTA VRHUNSKIH USPEHOV

Lanskoletna plezalska sezona se je začela z razmerami, kakršne so si ljubitelji zaledenelih slapov lahko samo želeli. Sedanja generacija alpinistov takšnih razmer še ni doživela in s pridom so jih tudi izkoristili ter poleg praktično vsem že dotlej preplezanim dodali še kopico novih. Kakovost slovenskih lednih plezalcev je na mednarodni tekmi v Franciji lani dokazal **Janez Jeglič**, ki je zmagal v hitrostni preizkušnji.

Prvenstveno smer v severozahodni smeri Ama Dablam sta v začetku lanskega maja na alpski način preplezala Vanja Furlan in Tomaž Humar ter jo posvetila spomenu na **Staneta Belaka-Šraufa**. Smer je francosko združenje GHM proglasilo za najboljši alpinistični dosežek pretekle sezone in plezalcema dodelilo priznanje Zlati cepin.

Po poprejšnjem opremljanju spodnjega dela stene so zahodno steno Chacararaja lanskega junija preplezali **Dušan Debelak**, **Viktor Mlinar** in **Tomaž Žerovnik**. To je prva smer v tej objektivno zelo nevarni in tehnično zahtevni steni in jo poznavalci ocenjujejo kot eno izmed najtežjih v perujskih Andih. To pogorje je lani nasploh obiskalo veliko slovenskih alpinistov, ki so preplezali več prvenstvenih smeri.

Davu Karničarju lani sicer ni uspelo smučati z vrha Mount Everesta, zato pa so bili na Denaliju lepi uspehi slovenskih alpinističnih smučarjev. Iztok Tomazin je trikrat smučal z vrha in **Marko Čar** enkrat s snežno desko, **Urša Poljanšek** pa je kot prva Slovenka priplezala na najvišji vrh Severne Amerike.

V dolini Yosemitev v ZDA sta smer Aurora, še eno izmed najzahtevnejših tehničnih smeri, preplezala **Boris Lorenčič** in **Armand Polegek**, **Silvo Karo** pa se je s švicarskim soplezalcem zelo uspešno preizkusil v hitrem plezanju zahtevnih smeri; v rekordnem času sta preplezala smer Direct West Face v Half Domu in le malo zaostala za najboljšim časom v smeri Salathe.

Na Grenlandiji so slovenski plezalci sodelovali pri dveh prvenstvenih smereh. Silvo Karo je z angleškima soplezalcema preplezal prvenstveno smer na Nalumasortoq, **Miha Kajzelj** in **Igor Kalan** pa s hrvaškimi soplezalci prvenstveno smer na Igordorsuit Havn Tower.

V domačih gorah, Dolomitih in Centralnih Alpah so slovenski alpinisti lani opravili nekaj zelo zahtevnih vzponov, izmed katerih lahko omenimo proste ponovitve IX.

težavnostne stopnje in solo ponovitve smeri **Flagran Delire Grege Lačna**.

Sezono je zelo uspešno zaključila odprava v pogorje Api Nampa v Himalaji, ki je bila posvečena spominu na člana izvidnice v to pogorje leto prej Staneta Belaka-Šraufa in **Jasne Bratanič**.

Letošnji osrednji slovenski alpinistični akciji bosta jesenski odpravi na 7750 metrov visoki himalajski Nuptse, ki se je bodo udeležili Janez Jeglič, **Miha Kovač** in Tomaž Humar, in Gjačung Kang, kjer bosta plezala **Marko Prezelj** in **Andrej Štremfelj**.

Štirim najuspešnejšim lanskoletnim slovenskim alpinistom sta priznanja izročila slovenski alpinistični šampion leta 1995 Janez Jeglič in predsednik Planinske zveze Slovenije **Andrej Brvar**.

ALI SO SNEŽNI PLAZOVI OB SEDANJIH DOGNANJIH ŠE OBJEKTIVNA NEVARNOST?

PLAZOVI V ZIMI 1995/1996

PAVLE ŠEGULA

Podkomisija za reševanje iz plazov pri Mednarodni komisiji za reševanje v gorah (IKAR) je na zasedanju na Poljskem jeseni leta 1996 pripravila preglednico žrtev plazov v minuli zimi. Podatke je posredoval zastopnik naše GRS v tej podkomisiji, udeleženec zasedanja **dr. Tomaž Vrhovec**.

terim štejem tudi nesrečo reševalca Postaje GRS Kamnik, ki se je ponesrečil med opravljanjem dolžnosti na severnem pobočju Brane.

V pregledu ni nesreč v drugih delih sveta in državah, čeprav je teh vsako leto kar nekaj. Spomnimo se na preteklo leto v Nepal, kjer so si plazovi vzeli precejšnje število žrtev med domačini in udeleženci trekin-gov, prizanašali pa tudi niso članom odprav.

DRŽAVA	TS	VS	SP	ALP	CESTE	RAZNO	SKUPAJ	PSI
Anglija	—	—	—	—	—	—	—	66
Avstrija	21	11	—	2	—	3	37	254
Bolgarija	—	1	—	1	—	—	2	18
Češka	—	—	—	—	—	—	—	—
Hrvaška	—	—	—	—	—	—	—	—
Francija	17	14	1	10	—	1	43	130
Italija	2	3	—	4	—	1	10	165
Kanada	4	—	—	4	—	1	9	35
Liechtenstein	—	—	—	—	—	—	—	8
Nemčija	2	—	—	1	—	—	3	46
Norveška	1	—	—	—	—	1	2	93
Poljska	—	2	—	3	—	—	5	11
Slovaška	1	—	—	3	—	—	4	13
Slovenija	2	—	—	3	—	1	6	26
Španija	1	—	—	1	—	—	2	5
Švica	5	10	—	—	—	2	17	300
ZDA	10	2	1	9	—	8	30	50
Skupaj	66	43	2	41	—	18	170	1220
Odstotkov	39	25	1	24	—	11	100	—

Legenda: TS = turni smučarji, VS = smučarji zunaj urejenih smučišč, SP = smučarji na progi, ALP = gorniki/alpinisti peš, CESTE = v prometu, RAZNO = v hišah, pri delu, med reševanjem.

Kot vselej so v pregledu samo nesreče, ki so se pripetile na območju dežel članic IKAR. Med skupno 170 smrtno ponesrečenimi je spet največ, 111, smučarjev (65%). Sledijo jim gorniki pešci. Na cestah je smrt tokrat počivala, precej pa je bilo nesreč pri delu, h ka-

ORIS NESREČ V PLAZOVIH V SLOVENIJI

1. — 24. 12. 1995: Plaz vlažnega sprjetega snega je pod Kredarico zasul tri gornike. Najmanj zasuti se je sam rešil iz plazovine in nato iskal, našel in odkopal